

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси і кредит»

за темою: **«Транспарентність діяльності Національного банку України»**

Виконавець
студент 2 групи 4 КЕФ
Стафідова А.В.

_____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник
к.е.н., ст. викладач

_____
(науковий ступінь, вчене звання)
Гаркуша Ю.О.

_____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Стафідової Альони Василівни

«Транспарентність діяльності Національного банку України»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається з 3 розділів.

У дипломній роботі розглядаються теоретичні основи транспарентності діяльності Національного банку України. Визначено сутність поняття «транспарентність центрального банку», принципи транспарентності, рівні транспарентності банківської системи. Визначено інформаційно-правові основи забезпечення транспарентності діяльності центрального банку. Досліджено сутність поняття «комунікаційна політика центрального банку» її основні складові. Охарактеризовано порядок розкриття інформації центральним банком. Проведено оцінку комунікаційної політики Національного банку України, виділено структуру її елементів. Визначено канали комунікаційної політики НБУ в розрізі цільових аудиторій. Розраховано індекс транспарентності Національного банку України, на основі якого доведено, що монетарна політика НБУ є недостатньо прозорою, про що свідчить індекс транспарентності його діяльності (7 балів із 15). Проаналізовано рівень транспарентності монетарної політики Національного банку. Досліджено транспарентність діяльності центральних банків світу. На основі досліджень зарубіжного досвіду транспарентності центральних банків визначено, що більшість центральних банків, взявши за основу Кодекс належної практики із забезпечення прозорості грошово-кредитної політики МВФ, сьогодні удосконалили комунікаційну політику на основі використання різноманітних комунікаційних інструментів та каналів, розширення сфер комунікацій, цільових аудиторій та поглиблення інформаційного наповнення офіційного сайту в мережі Інтернет. Визначено проблеми та шляхи удосконалення транспарентності діяльності Національного банку України.

На основі проведеного дослідження автором запропоновані шляхи підвищення рівня транспарентності діяльності Національного банку України.

Ключові слова: центральний банк, Національний банк України, транспарентність, комунікаційна політика, грошово-кредитна політика, режим інфляційного таргетування.

ANNOTATION

of graduation work for obtaining a bachelor degree

Stafidova Alena Vasilivna

«Transparency of activity of the National bank of Ukraine»

Odessa, 2018

The graduation work consists of 3 sections.

Theoretical bases of transparency activity of the National bank of Ukraine are examined in diploma work. Certainly essence of concept «transparency of central bank», principles of transparency, levels of transparency of the banking system. Certainly informatively legal bases of providing of transparency activity of central bank. Investigational essence of concept «of communication policy of central bank» it basic constituents.

The order of opening of information is described a central bank is Conduct the estimation of communication policy of the National bank of Ukraine, the structure of its elements is selected. Certainly ductings of communication policy of NBU in the cut of having a special purpose audiences. The index of transparency of the National bank of Ukraine, which it is well-proven on the basis of, that a monetary policy of NBU is not enough transparent, is expected, what the index of transparency of his activity testifies to (7 marks are from 15). The level of transparency of monetary policy of the National bank is analysed. It is investigational transparency activity of central banks of the world.

On the basis of researches of foreign experience of transparency of central banks certainly, that most central banks, taking for basis Code of the proper practice from providing of transparency of monetary policy of IMF, today perfected an of communication policy on the basis of the use of various of communication instruments and ductings, expansion of spheres of communications, having a special purpose audiences and deepening of the informative filling of official site, in a network the Internet.

Certainly problems and ways of improvement of transparency activity of the National bank of Ukraine. On the basis of the conducted research by an author the offered ways of increase of level of transparency activity Nationally jar of Ukraine.

Key words: central bank, National bank of Ukraine, transparency, of communication policy, monetary policy, inflation targeting regime

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НБУ	7
1.1. Теоретичні аспекти прозорості діяльності центрального банку	7
1.2. Інформаційно-правове забезпечення прозорості діяльності центрального банку	13
Висновок до першого розділу	25
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА РІВНЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ	27
2.1. Аналіз комунікаційної політики НБУ	27
2.2. Розрахунок індексу прозорості НБУ	35
2.3. Оцінка рівня прозорості монетарної політики НБУ	40
Висновок до другого розділу	48
РОЗДІЛ 3 ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НБУ	51
3.1. Прозорість діяльності центральних банків світу	51
3.2. Проблеми та шляхи удосконалення прозорості діяльності НБУ	60
Висновок до третього розділу	67
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

Актуальність дослідження. За останні десятиліття у зв'язку з розвитком глобалізаційних процесів центральні банки істотно удосконалили форми комунікації з учасниками ринку. Нині одним із основних принципів діяльності центрального банку є прозорість його монетарної політики. Розкриття монетарним регулятором на постійній основі інформації про свою діяльність сприяє формуванню прозорого економічного та правового середовища в країні та дає змогу ефективно впливати на ринкові очікування.

Реалізація Національним банком України інфляційного таргетування пов'язана з публічним оголошенням цільових інфляційних орієнтирів із зобов'язанням центрального банку щодо їх досягнення. Це стає критерієм підзвітності центрального банку та допомагає зафіксувати інфляційні очікування. Саме тому надання НБУ інформації стає ключовим моментом у підвищенні ефективності грошово-кредитної політики у контексті реалізації цього монетарного режиму. Тож, однією із необхідних умов реалізації Національним банком України монетарної політики є забезпечення процесу прозорості.

Мета випускної роботи – обґрунтування теоретичних і методичних основи прозорості діяльності Національного банку України та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення рівня прозорості монетарної політики.

Відповідно до мети дослідження було сформульовано такі завдання:

- дослідити теоретичні основи прозорості діяльності НБУ;
- визначити інформаційно-правові основи забезпечення прозорості діяльності центрального банку;
- оцінити комунікаційну політику НБУ;
- розрахувати індекс прозорості НБУ;
- проаналізувати рівень прозорості монетарної політики НБУ;

- дослідити прозорість діяльності центральних банків світу;
- визначити проблеми та шляхи удосконалення прозорості діяльності НБУ.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення прозорості діяльності НБУ.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи забезпечення прозорості діяльності НБУ.

Методи дослідження. У дипломній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: метод наукових абстракцій, методи аналізу та синтезу, метод порівняння, табличний метод, метод коефіцієнтів та методи графічного зображення, статистичні методи.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-законодавчі акти України й інших країн, які регулюють діяльність банків, інструкції та положення НБУ, наукові публікації вітчизняних і закордонних учених, матеріали наукових конференцій, дані звітності банківських установ, офіційних статистичних збірників.

ВИСНОВКИ

Отже, прозорість центрального банку – це розкриття інформації про внутрішні процеси прийняття рішень (тобто всі пояснення, що стосуються монетарної політики). При цьому важливим є розкриття інформації про цілі та кількісні орієнтири монетарної політики, стратегію і тактику, результати та ефективність проведеної політики.

На рівні центрального банку прозорість може бути реалізована на основі: цілей грошово-кредитної політики; економічних даних; процедур грошово-кредитної політики; процесу реалізації грошово-кредитної політики; операційної прозорості.

Зазвичай у наукових працях, присвячених прозорості центральних банків виділяється чотири її принципи комунікаційної політики, зокрема: доступність, повнота, своєчасність, цілісність інформації, якість інформації.

На сьогодні перелік каналів розповсюдження інформації представлений наступним переліком: виступи керівництва, прес-релізів, прес-конференцій, надання інформації через теле- та радіоканали, сторінки в мережі Інтернет, періодичні видання, звіти, конференції, семінари, пересередньо зустрічі з зацікавленими особами тощо.

Важливим є розуміння, що конкретний інструмент розрахований, у першу чергу, на певну аудиторію і на роз'яснення певного типу інформації. Тож, різні аспекти монетарної політики повинні висвітлюватися на різних рівнях в частині стилю викладу, деталізації інформації, використовуваних інформаційних інструментів по різному, залежно від аудиторії.

Комунікаційна політика центрального банку - це механізм, який передбачає взаємодію підрозділів центрального банку, та оприлюднення інформації стосовно поточних і прогнозних економічних умов, а також стратегії і тактики схвалення рішень центральним банком для формування

очікувань і посилення у такий спосіб заходів, які має на меті реалізувати центральний банк.

На сьогодні основним офіційним документом щодо провадження монетарної політики в Україні є «Основні засади грошово-кредитної політики».

Також інформаційно-правове забезпечення транспарентності в діяльності центрального банку представлено Конституцією України, Законом України «Про інформацію», Законом України «Про доступ до публічної інформації», Кодексом належної практики щодо забезпечення прозорості у грошово-кредитній і фінансовій політиці, інфляційним звітом.

На ефективність роботи із забезпечення прозорості діяльності центрального банку впливає наявність чітко налагоджених інформаційних каналів, які б одночасно охоплювали максимально широкі кола суспільства.

Національний регулятор має структуровану комунікаційну політику, яку постійно удосконалює. Зокрема розпорядженням НБУ від 21.01.2013 р. було затверджено рекомендації про комунікаційну політику Національного банку України щодо збирання та поширення статистичної інформації та публікацій.

Найбільш дієвим серед каналів передавання інформації НБУ є сайт його офіційного інтернет-представництва. На сайті НБУ є різні рубрики, наповнені інформацією різного характеру. В рубриці «Монетарна політика» містяться такі підрозділи: цілі та завдання монетарної політики; інструменти монетарної політики; рішення з монетарної політики; інфляційний звіт, публікації.

На основі методики С. Ейфінгера та П. Гераатса нами було розраховано індекс транспарентності НБУ станом на 01.05.2018 р. Відповідно до розрахунків можна зробити наступні висновки, що монетарна політика НБУ є недостатньо прозорою, про що свідчить індекс транспарентності його діяльності (7 балів із 15). Національний банк України на 50%, використовує

можливості комунікаційних механізмів оприлюднення інформації для потенційних користувачів.

За критеріями «Оприлюднення цілей монетарної політики» та «Прозорість способів реалізації монетарної політики» рівень транспарентності є достатнім.

На низькому рівні перебуває показник транспарентності за критеріями «Публічність процедур монетарної політики», «Відкритість економічних даних» та «Операційна відкритість». Так, у відкритому доступі відсутні відомості про механізм прийняття рішень щодо монетарної політики, не відбувається своєчасного інформування цільових аудиторій про зміни, не публікується монетарне правило. Крім того, учасникам фінансового ринку складно здійснити оцінку діяльності НБУ протягом звітного періоду у зв'язку з тим, що центральний банк не надає даних про досягнення цілей, що були поставлені на початку року, а, отже, ускладнюється процес зіставлення прогнозованих значень і фактичних результатів.

Офіційну позицію регулятора щодо режиму грошово-кредитної політики центральні банки, як правило, висвітлюють в Головному документі. Таким документом в Україні є «Основні засади грошово-кредитної політики», в якому регулятор, починаючи з 2016 р., вказує прогнозний рівень ІСІ, прирости грошової бази, грошової маси, а також рівень міжнародних резервів. Однак прогнозовані цілі не завжди досягаються протягом відповідного періоду.

Відповідно до статті 68 Закону України «Про Національний банк України», до якої внесено зміни Законом України від 28.12.2014 № 78-VIII «Про заходи, спрямовані на сприяння капіталізації та реструктуризації банків», НБУ забезпечує інформування громадськості про надані банкам кредити (на строк більше 30 календарних днів) з обов'язковим зазначенням найменування банку, суми та виду кредиту, типу наданого забезпечення та дати відповідного рішення регулятора.

У 2018 році Національний банк України розпочав щотижневе оприлюднення інформації про проведення інтервенцій на міжбанківському валютному ринку у розрізі форм інтервенцій.

Більшість центральних банків, взявши за основу Кодекс належної практики із забезпечення прозорості грошово-кредитної політики МВФ (1999 р.), сьогодні удосконалили комунікаційну політику на основі використання різноманітних комунікаційних інструментів та каналів, розширення сфер комунікацій, цільових аудиторій та поглиблення інформаційного наповнення офіційного сайту в мережі Інтернет

Центральні банки, які досягли значних успіхів у реалізації комунікаційної політики, здійснюють її на принципах прозорості, зрозумілості, рівного доступу усіх цільових аудиторій, актуальності та своєчасності інформації, а також конфіденційності (захисту «чутливої» інформації). Із однаковою глибиною висвітлюються усі сфери своєї діяльності - банківський нагляд, грошово-кредитна політика, фінансова стабільність, грошовий обіг та нумізматики, платіжні системи, освітня та законотворча діяльність тощо.

Одним із найкращих прикладів реалізації комунікаційної політики на принципах прозорості та підзвітності є Європейський центральний банк (ЄЦБ).

Основним засобом комунікації в країнах, що запровадили режим таргетування інфляції є звіт про інфляцію. НБУ вперше оприлюднив Інфляційний звіт у 2015 р. З того часу регулятор щокварталу публікує даний документ. Також у 2015 р. НБУ було заявлено про перехід до інфляційного таргетування, що передбачає визначення чітких інфляційних орієнтирів.

Проаналізувавши транспарентність діяльності НБУ, можна стверджувати, що для підвищення рівня ефективності грошово-кредитної політики вітчизняний центральний банк перш за все повинен спрямовувати зусилля на те, щоб суб'єкти ринку адекватно оцінювали монетарні рішення та правильно реагували на них.

Цьому сприятимуть визначення чіткої довгострокової цілі своєї діяльності, досягнення її з року в рік та на постійній основі та звітування з цього приводу перед населенням та урядом. Важливо інформувати суб'єктів ринку про можливість досягнення встановлених цілей, надавати своєчасні роз'яснення заходів, способів та методів їх досягнення, а також розробляти прогностичні значення ключових економічних індикаторів. Це можна забезпечити при вдалому застосуванні інструментів та каналів комунікаційної політики: прес-релізи, прес-конференції, усні виступи, інтерв'ю, публікації (протоколи засідань/огляди загальної економічної ситуації країни та більш вузькі огляди щодо інфляції, валютного ринку тощо), проведення семінарів, фахові видання, дослідницькі роботи, звіти тощо. Такі дії збільшують прозорість центрального банку, а тому мають бути вдало використані регулятором.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сомик А.В. Комунікаційна політика центральних банків: позитивні аспекти зарубіжного досвіду // Економіка та держава. – 2014. – № 4. – С. 48-52.
2. Романченко О. Транспарентність регуляторів фінансового ринку та розвиток ризик-менеджменту у фінансових установах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/047.htm
3. Lucas, R. Econometric Policy Evaluation: A Critique [Text] / Robert Lucas // Carnegie–Rochester Conference Series on Public Policy. – 1976. – Vol. 1, Issue 1. – P. 19–46.
4. Кузнєцова А.Я., Кліщук О.В. Теоретична концепція таргетування цінової стабільності: ревізія засадчих принципів провадження монетарного режиму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: fkd.org.ua/article/download/121905/118151
5. Глущенко О.В. Оцінка сучасного стану каналу очікувань монетарного трансмісійного механізму України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/319321144_OCINKA_SUCASNOGO_STANU_KANALU_OCIKUVAN_MONETARNOGO_TRANSMISIJNOGO_MECHANIZMU_UKRAINI_ASSESSMENT_OF_THE_CURRENT_STATE_OF_THE_EXPECTATIONS_CHANNEL_OF_MONETARY_TRANSMISSION_MECHANISM_OF_UKRAINE
6. Міщенко В.І., Міщенко С.В. Удосконалення дії каналів трансмісійного механізму грошово-кредитної політики в Україні в умовах переходу до таргетування інфляції // Актуальні проблеми економіки. – 2015. - №1 (163). – С. 421-428.
7. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/047.htm

8. Галушко Ю.П. Комунікаційна політика центрального банку як одна з умов забезпечення ефективної монетарної політики // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2013.

-

№2(17). - С. 223-226.

9. Чуб О.О. Транспарентність діяльності центральних і ділових банків // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. - Випуск 2 (45). С. 304-310.

10. Enhancing Bank Transparency. Public disclosure and supervisory information that promote safety and soundness in banking systems. Basle Committee on Banking Supervision, Basle. September 1998. – P. 26.

11. Закутня А. О. Транспарентність та комунікації центрального банку при реалізації монетарної політики // Вісник Одеського Національного університету. Серія: Економіка. – 2014. – Т. 19. – Вип. 5-6. – С. 107-119.

12. Зверяков М. І. Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів: монографія / М.І. Зверяков, О.М. Зверяков. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 418 с.

13. Зверяков М. І. Банківський капітал: вимоги Базеля III / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 13-23.

14. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. – Київ: «Центр учбової літератури», 2016. – 520 с.

15. Міщенко В.І. Комунікаційна політика центрального банку // Вісник НБУ. – 2015. - №1. – С. 6-10.

16. The communication policy of the European Central Bank: An overview of the first decade // DNB Working paper, No 212. – June 2009. – 35 p. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dnb.nl.

17. Macroprudential policy and clear communication contribute to financial stability. – Speech/ – 30/03/2012/ – 11 p.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.riksbank.se/en/>.

18. The Riksbank's Communication Policy.– [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://www.riksbank.se/en/TheRiksbank/Legislation/The-Riksbankscommunicationpolicy>.

19. The Riksbank's rules for communication.– 7 May 2008. – 31 p. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.riksbank.se/en>.

20. Michael Woodford. Central Bank Communication and Policy Effectiveness. Working Paper № 11898 – p. 65. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w11898.pdf>.

21. Demertzis, M. The Role of Expectations in Monetary Policy [Electronic resource] / M. Demertzis // DNB Working Paper. – 2006. – №118. –

Access:http://denederlandschebank.hasbeenforeclosed.com/en/binaries/Working%20Paper%20Nr%20118-2006_tcm47-146775.pdf.

22. Про інформацію: закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/ed20050722/page>

23. Про доступ до публічної інформації: закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

24. Про Національний банк України: закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page>

25. Основні засади грошово-кредитної політики на 2018 рік та на середньострокову перспективу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=55564681>

26. Костюк О. Проблеми монетарної комунікації у контексті перспектив реалізації інфляційного таргетування / О. Костюк // Вісник Національного банку України. – 2009. – №2. – С. 20–27

27. Вишневська В.С. Економічний механізм інфляційного таргетування в Україні :[Текст] Спец. 08.00.08: Дисертація наукового ступеню кан. екон. наук / Вишневська Васирина Степанівна // Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2016. – 238 с.

28. Кодекс надлежащей практики по обеспечению прозрачности в денежно-кредитной и финансовой политике: декларация принципов [Электронный ресурс] / Международный валютный фонд. – Режим доступа : <https://www.imf.org/external/np/mae/mft/code/rus/code2r.pdf>.

29. Квасова О.П., Куксюк Т.В. Організація інформаційно-аналітичної діяльності у забезпеченні фінансово-економічної безпеки банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.inter-](http://www.inter-nauka.com/uploads/public/14314596071682.pdf)

[nauka.com/uploads/public/14314596071682.pdf](http://www.inter-nauka.com/uploads/public/14314596071682.pdf).

30. Андреева Я.С. Транспарентність кредитної діяльності банків: необхідність, сутність, властивості // Вісник Хмельницького національного університету. – 2014. - № 2. Т. 2 -. С. 111-114.

31. Белінська Я. Удосконалення комунікаційного забезпечення реалізації монетарної політики НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/juni08/17.htm>

32. Торяник Ж.І. Комунікаційна політика Національного банку України як основа забезпечення ефективної монетарної політики // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9(4). – С. 389–403.

33. Жмурко Н.В. Роль комунікаційної політики Національного банку України в умовах фінансово-економічних криз // Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова. – 2014. – Том. 19. – Вип. 3/4. – С. 24-28.

34. Комунікаційна політика Національного банку України щодо збирання та поширення статистичної інформації та публікацій (рекомендації): Розпорядження Національного банку України від 21.01.2013 № 26-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=120198>

35. Google Analytics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://a.pr-cy.ru/tools/traffic/?domain=bank.gov.ua>

36. Савченко Т.Г., Закуня А.О. Індекс транспарентності монетарної політики: методика розрахунку та напрями застосування // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015. – Вип. 4. – С. 154-156.

37. Закутня А.О. Розвиток грошово-кредитної політики на основі формування транспарентного її середовища :[Текст] Спец. 08.00.08: Дисертація наукового ступеню кан. екон. наук / Закутня Альона Олександрівна // Сумський державний університет. – Суми, 2017. – 232 с.

38. М.Л. Швайко Сучасні тенденції грошово-кредитної політики // Вісник Харківського національного економічного університету імені В.Н. Каразіна. – 2017. - Випуск. – 92. – С. 32-40.

39. Сомик А.В. Еволюція основних засад грошово-кредитної політики в аспекті визначення монетарного та валютного режимів // Вісник Української академії банківської справи. 2013. - № 1(34). - С. 37-44.

40. Презентація НБУ «Інформаційний день з питань рефінансування банків» від 19.03.2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=15638156>

41. Національний банк поглиблює інформування громадськості про проведення валютних інтервенцій: прес-реліз НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=67334763&showTitle=true

42. Transparency and Communication // The monetary policy of the ECB [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/monetarypolicy2011en.pdf>

43. Інфляційний звіт 2018 (квітень) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=68159649>

44. Ходакевич С.І., Уткина О.О. Аналіз незалежності та прозорості Національного банку України // Глобальні та національні проблеми економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/vipusk-1-2014/282-khodakevich-s-i-utkina-o-o-analiz-nezalezhnosti-ta-prozorosti-natsionalnogo-banku-ukrajini>.